

CROSSROADS OF CULTURES

Abstract:

1. Meeting of two great scholars and philosophers.
  2. Difference between the University of the Indian Communities Life and the University of Catholic Church.
  3. Visit of Tsvetan Todorov in Lima.
  4. Tsvetan Todorov's Position on Indian Societies in Latin America.
  5. The Letters of Christopher Columbus.
  6. The paradigm of the natives of South America and the Andes.
  7. Is the difference a threat?
  8. The Earth do not belong to us. We belong to the Earth.
  9. All living creatures and non-living nature are our brothers.
  10. Individualism, competition, greed, waste and destruction of planet Earth resources, all they lead to death for humanity.
  11. We Indians offer a different way.
-

Author information:

Juan Esteban Yupanki Villalobos

Assoc. Prof.

✉ tanya.la.profesora@gmail.com

🌐 Peru

Keywords:

humanity, and different way, Indian communities, South America, planet earth, Tsvetan Todorov, scholars and philosophers

Тази статия претендира единствено и само, да осветли част от труда на великия френски философ от български произход Цветан Тодоров, в контекста на обществено-политическата и социално-икономическата география. В търсене на пресечните точки със светогледа, демографията и икономиката на местните /за Американския континент/ индиански племена. Счита за своя основна задача, да открие и да посоча на света, и конкретно на учените, обединяващите моменти в мисленето на народите от Латинска Америка с тези на Западния светоглед. Така се зароди този задочен диалог, обмен на географски познания и философски идеи.

За мен, Тодоров е един от най-великите съвременни умове на България, и много съжалявам, че тази наша среща с него, се състоя само задочно, но двама учени посветили живота си на съвпадаща си цел, е неизбежно да не се срещнат на полето на науката. Искрено съжалявам, че при посещението на Цветан Тодоров в Лима, тази лична среща не можа да се състои, поради ред причини, но още тогава ме впечатли интересът на Тодоров, към нашите местни индиански култури. Безкористното и систематично търсене и трупане на знания, неминуемо води до откриване на нови хоризонти. Демографската структура на перуанското общество е богат извор на познания за философи, социални анализатори и географи.

За съжаление преподавателските екипи в елитните университети в столицата Лима, нямат никакъв истински жив контакт, с многобройните народи населяващи планинската верига на Андите. Тяхното знание не е „живо“. Но не само Тодоров е бил възпрепятстван да опознае дълбочината и целокупността на индианските знания, а и всеки друг, който не е имал възможността да иде и да преживее това знание. Затова ми се видя добре и на полза роду, аз да се превърна в този мост между двете култури, за онези, които биха искали да минат и да придобият знанията, които няма как да придобият седейки на банката в Университета. С особена сила важи това за географите-морфолози, защото разломите и подпъхването на

континенталните плочи, може да се наблюдава само в огромните мащаби на десетки и стотици километри.

И така, аз започнах този диалог, както казва Йозеф Естерман, без да се опитвам да налагам каквото и да било мнение, а с целта да освободя разсъжденията на колегите от стереотипите. За нас индианците, началото на всеки тип познание е съвместното съзрение, когато два индивида с подобни научни интереси и цели, заедно се посветят да съзърцават природния обект или феномен, това съвместно изучаване, съдейства не само за значително повишение и точни емпирични познания относно обекта, но в частност за лечение на емоционални рани, които са отворени, в процеса на напрежението и стреса от ежедневието. Много е важно учените, представители на западната наука да осъзнаят, че Вселената не е само една, а в един и същи темпорален отсек съществуват едновременно множество Вселени. Затова проекцията, също не е само една. Тези познания за честотите на вибрациите на материята и енергията, са били известни на развитите Доколумбови цивилизации. Ако всички осъзнаем и приемем тази истина, не би се стигало до насилие, нито до налагане на определен тип знания като приоритетни пред други.

Конфедерацията на инките в Южна Америка имала традиции, познания и много по-напреднало развитие във всички области на науката, което е било прекратено с иберийската инвазия. Например Тупак Юпанки – десетият управител на Конфедерацията, около 1465 г., достига до Полинезия. С 120 малки кораба и 2 000 човека екипаж, смелият млад престолонаследник достига до Великденския остров, до Маркизовите острови. Той е велик изследовател и географ. Изследва всички открити територии, отнася у дома растения и животни, довежда и роби от Меланезия. Доказателства за този инкски мореплавател и географ-изследовател, са намерените на някой от гореспоменатите острови „кипу“ - възловата писменост на инките. Друго солидно доказателство е намерения на Великденския остров строеж наречен Винапу, който притежава всички характерни отличителни черти на градежите на инките. А на остров Мангарева и до днес съществува легендарен герой назоваван „Синът на слънцето“, точно както са наричали императорите на инките и техните престолонаследници.

Благодарение на това географско откритие на Тупак Юпанки, държавата на моите предци получава още един силен тласък в областта на науките. Разбира се, че Европа има развитие, различно от горепосоченото.

Още в заглавието на научния труд на френския философ от български произход, е кръстопътят. Това е мястото, където два различни пътя се събират. Това е мястото, което позволява на учения, да погледне не само в две посоки, а в четири. За съжаление много често позицията на видни западни учени се явява доста по-едностранчива и ограничена – твърдейки съответните, че тяхното знание е единственото правилно, и техният път е единственият възможен. Тази недалновидна позиция изключваща конструктивния диалог, не се явява нищо друго освен борба за власт и надмощие над другия, над инакомислещия.

Точно обратен на това, се явява светогледът на народите от Андите и на Доколумбовите цивилизации. Тук по-долу ще цитирам подробно думите на индианския Вожд Сиатъл, на племето Суамиш, от североизточните територии на САЩ, които днес влизат в щата Вашингтон. Вождът е изпратил писмото през 1855 година на президента Франклин Пиърс, като отговор на предложението му за покупка на земите на индианците Суамиш: „Великият вожд от Вашингтон ни прати известие, че иска да купи нашите земи. Великият вожд също ни изпраща думи на приятелство и добра воля. Оценяваме този израз на внимание, защото знаем, че нашето приятелство му е излишно.

Ще разгледаме неговото предложение, защото знаем, че ако не го направим, то белият човек може да дойде със своите огнени оръжия и да вземе нашите земи. Великият вожд от Вашингтон може да вярва в това, което казва Вождът Сиатъл, със същата сигурност, с която нашите Бели братя вярват в промяната на четирите годишни времена! Моите думи са непроменяеми както звездите!

Как можете да купувате и продавате небето, топлината на земята, тази идея ни се струва чужда. Не сме собственици на Свежестта на въздуха и на сребристия блясък на водата. Как можете да ги купите от нас?

Трябва да знаете, че всяка частица от тази земя е свещена за моя народ. Всяко блестящо листо, всеки пясъчен плаж, всяка мъгла в гората, всяко насекомо със своето жужукане, са свещени в паметта и опита на моето племе. Сокът на дърветата, който се движи в тях носи спомените на червенокожите хора!

Покойните бели хора забравят своята родна земя, когато поемат последния си път към звездите. За разлика от тях нашите Никога не забравят тази прекрасна земя, която е майката на всички червенокожи хора. Ние сме част от земята и тя е част от нас!! Благоуханните цветя са нашите сестри, еленът, мустанга и орела са нашите братя!!

Планинските скалисти върхове, зелената трева от прериите, топлината на телата на мустанга и човека, всички те принадлежат на едно и също семейство. За това, когато Великият вожд от Вашингтон казва, че иска да купи нашите земи, прекалено е това, което иска!

Той ни осигурява място, където ще можем да живеем с нашите племена, ще бъде наш баща и ние негови синове. За това и разглеждаме неговото предложение за покупка на земите ни, но това няма да е лесно, защото тези земи са свещени за нас. Сребрият вода, която тече по коритата на ручей и реки, не е просто вода, а кръвта на нашите прадеди!!

Ако ви продадем тези земи, трябва да запомните, че те са свещени и трябва да научите вашите синове на това и че всяко фантастично отражение в прозрачните води на езерата, говори за спомените и историята на моя народ. Шепотът на водата е гласът на нашите прадеди!

Реките са наши сестри, те утоляват жаждата ни. Реките носят с водите си нашите канута и хранят децата ни. Ако ви продадем земите си, трябва да запомните и учите синовете си, че реките са наши и ваши сестри, за напред би трябвало да се отнасяте с тях, като с членове на семейството си!!

Знаем, че белият човек не разбира нашия начин на живот. За него е безразлично едно или друго парче земя, защото той е странник, който идва в нощта за да открадне от земята каквото му е нужно. Земята за него не е брат, а е враг, когато я завладее я напуска и продължава своя път. Остава зад себе си гробовете на своите родители, без това да има за него значение. Отстранява от земята своите синове, без това да му въздейства! Забравя гроба на баща си и правата на своите синове. Отнася се към майката Земя и баща си Небето, като към неща, които се купуват, продават и крадат. Незадоволимият му апетит ще унищожи земята и ще остави след себе си само пустиня!

Не го разбираме това. Начинът ни на живот е различен от вашия. Посещението на градовете ви причинява болки в ушите на червенокожите хора. Може би е така, защото индианецът е дивак и не разбира нещата. Нямаме нито едно място, където може да се чуе разлистването на дърветата през пролетта или трептенето на крилата на насекомите! Но може би е така, защото съм дивак и не мога да разбера! Шумът на градовете е като обида за нашите уши. И какъв живот е този, когато човек не може да чуе самотния зов на чаплатата, или нощната дискусия на жабите в залива... Аз съм индианец и не го разбирам.

Ние червенокожите предпочитаме мекия звук на вятъра, който гали лицето на езерата и благоуханието на същия вятър, Пречистен от обедния дъжд и парфюмиран от аромата на борове! Въздухът е безценен за червенокожите, защото всичко живо го споделя – Животните, дърветата и човека. Белият човек като ли не усеща въздуха, който диша. Като някой агонизиращ, който е нечувствителен към миризмата на собственото си разпадане.

Пак ще кажа, че ако ви продадем земите си трябва да запомните, че въздухът е безценен за нас, и че той споделя духът си с всеки живот който поддържа ! И ако ви ги продадем, да ги оставите отделени настрана като свещени, като едно място, където може да отиде белият човек и да се наслади на полъха на свежия вятър, напоен с аромата на цъфтящата прерия!

Ще разгледаме вашето предложение за покупка на земите ни. Ако решим да я приемем, ще има едно условие. Белият човек да се отнася с дивите животни като към свои братя. Аз съм един индианец и не разбирам как изпускащия пара Железен кон може да бъде по-важен от

бизона, когото убиваме, за да се нахраним и то при остра нужда. Какво би бил човек без животните, ако те изчезнат... Човекът би умрял от самота и духовна нищета. Защото това, което се случва на животните, много скоро ще сполети и човека. Всички неща са свързани в Природата!

Вие трябва да учите синовете си, че земята под вашите крака, това е прахът на прадедите ви! За да уважават земята, трябва да кажете на вашите синове, че Земята е пълна с живота на прадедите ни, така също и че тя е нашата Майка. Всичко, което въздейства върху нея, засяга и нейните синове, нанасяйки вреда на нея, вредят на себе си!!

Ние това го знаем. Земята не принадлежи на Човека, а той принадлежи на нея! Той не е създател на Живота, а е само една брънка от него! Всичко което прави срещу Природата, го прави срещу себе си. Знаем, и че всички неща са свързани, както Кръвта, която свързва една фамилия!!

Дори и белият човек, чийто Бог върви редом с него и разговарят като приятели, не може да бъде изключение от нашата обща съдба. Може би, след всичко това, все пак ще станем братя някой ден. Ще видим....

Знаем нещо, което може би и вие ще откриете в един прекрасен ден, че нашият Бог е и вашия Бог!

Сега мислите, че сте Негови собственици, както искате да сте и на нашите земи, но няма да бъдете! Той, Бога на човечността и състраданието е еднакво справедлив, както към червенокожите, така и към белите хора!

Тази земя е безценна за Него и причинявайки ѝ вреда означава неуважение към нейния Създател!

Ако замърсявате постоянно леглото в което спите, ще умрете някоя нощ задушени от мръсотията си.

Може би в последния си час, ще се почувствате озарени от идеята, че Бог ви е пратил по тези земи и ви е дал господството над тях и червенокожите племена, като една специална цел. Тази мисия е едно тайнство за нас, защото не разбираме какво ще стане, когато бъдат избити бизоните, когато дивите мустанги бъдат опитомени, когато и най-отдалечените кътчета на горите ще излъчват миризмата на много хора, и когато погледа към зелените върхове на планините бъде преграден от редове бодлива тел.

Тогава ще попитаме.

Къде е гъстата гора... Няма я....

Къде е орела.. Няма го, изчезна.....

И тук свършва Животът и започва борбата за оцеляване!!”

<http://ciudadseva.com/texto/carta-del-jefe-seattle-al-presidente-de-los-estados-unidos/>

Много заинтригуващо бе за мен да прочета размислите на Цветан Тодоров относно писмата на Христофор Колумб, в които считаният за откривател на Американския континент, ясно изразява, че му е непонятно как културата на тези диваци, населяващи новооткритите земи, може да бъде по-възвишена и по-напредничава от културата на Ренесансова Европа. Неговият ум, е ограничен от рамките на историческата епоха, към която принадлежи, както и от догмите на Католическата църква. И понеже умът не може нито да схване, нито да приеме противоречието, тази психологическа колизия се разрешава по единствения добре познат и редовно практикуван в Средновековна Европа начин: обектът предизвикващ дискомфорт бива премахнат и проблемът престава да съществува. Този метод наречен от гледна точка на Правните науки – геноцид, всъщност е довел до 100% подмяна на Демографското население на остров Куба, като не е оставен нито един жив индианец на Антилските острови. Съвременната демография на тамошното население е от потомци на тъмнокожи роби от Африка и на преселници от Европа.

За да просъществува човешкото общество, в неговото многообразие и колоритност, ние трябва да се прибегнем до нови парадигми за решаване на проблемите му, различни от стореното от испанските завоеватели на Антилските острови. Пътят за бъдещото развитие на

човешкото общество, който предлагаме - ние учените от перуанските Анди, към които принадлежа по произход, е различен от пътя, по който се развива модерната западна цивилизация и култура. Ние проповядваме НЕНАСИЛИЕ. И изключително високо ценим труда и диалога на учени като Цветан Тодоров, които са осъзнали продуктивността и предимствата, които индианските култури от континента Америка дават като принос за добруването и благого на човечеството.

References:

1. Bertus Haverkort, F. D. (2013). Hacia El Diálogo Intercientífico. La Paz: Plural Editores.
2. Esterman, J. (2006). Filosofía Andina-Sabiduría Indígena Para Un Mundo Nuevo. La Paz: Iseat.
3. Geertz, C. (1983). Local Knowledge. Further Essays In Interpretative Anthropology. Barcelona España: Basic Books, Inc.
4. Pinto, V. M. (2011). El Pensamiento En Espiral-El Paradigma De Los Pueblos Indígenas. Santiago De Chile: Ebook Produccion.